

V. ÉVFOLYAM.

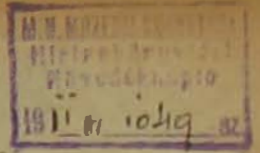
1911. 1. szám. — 13

Budapest, január 1.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

MHC 2.942

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre — — 12 korona

Félévre — — — 6 korona

Negyedévre — — 3 korona

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

1911.

A területi erő által kimért pályáján észrevétlenül továbbrohant öreg Föld újból befejezte napközi útját. Egy év ismét elszűnt felettünk.

Egy év az idők végtelenségében csak pillanatszámba jöhet, ám az ember életében számottevő idő. Különösen az, az alkotásra képes férfikorban.

A csendőrségi testület is férfikorát éli már s egyetlen év se mulhat el felette maradandó becsű alkotás nélkül. S mondhatjuk, hogy ez alapon az elmúlt év is számottevő volt testületünk erkölcsi és anyagi fejlődésének előhaladásában.

Nyugdíjpótló intézetünk ugyanis már nemsokára a megvalósulás stádiumába lép s megkezdheti áldásos működését, a melyhez mindannyiunk vérmes reménye fűződik. Nehez, hosszantartó munka egy ilyen intézmény kifogástalan létesítése. Testületünk közel 11.000 főnyi létszámának 40 évre kiható növedék és fogyatékát és az ezzel járó bevétel és kiadások összességének pontos megállapítását öleli fel az a számadat, melynek csak tudományos és anyagi felelősséggel járó pontos átvizsgálása és felülbizálása közel egy év óta három szakembert foglalkoztat.

Ugyancsak a megvalósulás stádiumában van a csendőrségi továbbképző iskola ügye is. Fenállása óta kifejtett működésével minden oldalról elismerést aratott s addig is csak pénzügyi okok és az elhelyezésnél felmerült kérdések megoldása akadályozták, hogy eme, a testületünk tekintélyének emelésére hivatott nagybecsű intézmény végleges rendszeresítése befejeztessék.

Senmivel sem maradt ezek mögött a múlt év egyik legnagyszerűbb és legmagasabb alkotására: a csendőrségi internátus felállítására vonatkozó intézkedés sem.

Testületünk tagjai megmutattak itt is, hogy a hasznos és nemes eszmék megvalósítása iránt kiváló érzéssel viseltetnek, mert egyetlen felhívásra, pár hónap alatt, több mint 15.000 koronát adtak össze a humanitás ezél megvalósítására.

Igaz, hogy a tervezett nemes ezél elérésére még ez az összeg nagyon kevés, de az alap már meg van és

bizunk benne, hogy eme dícséretre méltó támogatás, testületünk tagjainak közismert aldozatkészsége folytán, ha lassanként is, de tovább halad és elősegíti a szép és nemes eszme megvalósulását.

Méltó befejezése volt az elmúlt év maradandó becsű eredményeinek Felsőbbségünk ama kiváló intézkedése, hogy mindazon valóságos őrsvezetők, a kik önálló őrsparancsnokok, a végleges megbízással egyidejűleg, valamint az ugyanilyen rangú bárhol alkalmazott altisztek, ha az előléptetési feltételeknek megfelelnek, ez. őrmesterré léptessenek elő.

A csendőrségi altisztikar régi óhajta teljesült ez intézkedéssel és remélhetjük, hogy az őrsparancsnoki állás után törekvő altiszteket kellemesen érintette eme általános rangmegállapítás, nemesak a legénység szolgálati kedvének fokozására, hanem a fegyelem kifogástalan kezelésének előmozdítására is előnyös kihatással lesz.

Felsőbbségünk atyai gondoskodásának kiváló jelei ezek mind és mérföldjelző az erkölcsi és anyagi téren való ama fokozatos haladásnak, a mely a csendőrségi testület fejlődését létesítése óta oly feltűnően jellemzi és mint közbiztonsági testületet a mai modern viszonyok között is eredményes tevékenységre képeső teszi.

Mély hálával és rendíthetetlen bizalommal kell tehát viseltetnünk mindenkor úgy előjáróink, mint a róluuk való gondoskodásra hivatott más felsőbbsegeink iránt, mert a mint eddig létre hozták mindazt, a mi a testület alapjait megszilárdította, tagjainak szolgálati buzgalmát és a testülethez való ragaszkodását fokozta, anyagi jólétét biztosította: bizonyos, hogy az irántunk való jóakaratu gondoskodásban ezután is — még pedig minden külső befolyástól menten — csak a testület tagjainak erkölcsi és anyagi előnyét biztosító üdvös intézkedéseket bocsátanak ki.

Abban a biztató reményben, hogy nagsira törő reményeink teljesüléséhez az 1911-ik év is az eddigiekhez hasonló sikerekkel fog hozzájárulni: kívánunk olvasóinknak — boldog újévet.

STOWASSER JÁNOS és fia és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. Lovas Akadémia házi hangszerkészítője, az Oszlák és a szabadalmasszó! Rákóczi társaság fellelője Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elemi hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Argyérek minden hangszerről külön köldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvó hangszerek gyára.**

A csendőraltisztok telepítéséről.

Irta: turdai Sándor László őrnagy.

E lap hasábjain a csendőrség szolgálatát sok irányban érdeklő dolgokról volt már szó. Úgy hiszem tehát, nem térek el az iránytól akkor sem, ha ezuttal a csendőraltisztok telepítését célzó eszmék rövid megvilágításával fogok foglalkozni, mert a csendőrség szolgálatát ez sem megvetendő módon fogja érdekelni és befolyásolni.

A telepítés a hadvezérek és államok kezében már az ókorban is igen alkalmas módot képezett a harcban kifaradt, vagy egyébként megállapodni vagyó katonák, vagy érdemet szerzett más alkalmazottak megjutalmazására, vagy ellátására. A hadvezérek az elfoglalt területet az ilyen alvezérek és katonák között felosztották s ezek felbaggva a fűrasztó hadviseléssel, a nyert területre családjukat is elvitték, hol jobbára állattenyésztéshez és földműveléshez fogva, új otthonot alapítottak maguknak, vagyis letelepedtek. Így tettek már a görögök és rómaiak is.

Hazánk történelmének lapjain sem ritka a telepítés. Már a honfoglalás után, mikor őseink a földet birtokukba vették, közvetlen a telepítés következett. A területet felosztották maguk között s a szántás-, vetés- és állattenyésztéshez fogtak.

E munkálkodásuk azonban sajnos nem volt egész zavartalan, mert különösen az ország keleti részéről jövő néparámlat fegyveres támadásai által számos emberöltőn át sokat szenvedtek. A tatárok, törökök által feldúlt és elnéptelennített területeket ismét be kellett népesíteni s így a régiek helyén újabb telepítések, újabb birtokosok és újabb községek keltek.

A telepítésre jelentkező lakosság közül az arra érdemeseknek földterületet adtak, melyről azok az ordót kiirtották, a vizet lecsapolták, a földet művelés alá vették s a terményekből tartották el magukat és állataikat, abból fizettek adót és egyéb közös kiadásokat.

Hosszu volna itt elmesélni és nem is tartozik szorosan a tárgyhoz, hogy miként fejlődött ki ebből a mai birtokrendszer, a mely már az ily könnyűszerrel való földosztogatást lehetetlenné tette, de ugyanezzel egyidejűleg fejlődött ki egy másik telepítési rendszer is, mely szerint az állam kisebb-nagyobb birtokterületeket vásárolt, azokat a szükséges nagyságu — 10—20—30, vagy több holdnyi — területekre felosztja s az alkalmas, megfizethető állampolgároknak bizonyos, előre meghatározott feltételek mellett 35—50 évre felosztott és így apró részletekben fizetendő árnagyleírítés mellett megművelésre átadja.

Ilyen telepes lehet minden jóra való szorgalmas munkás ember, mert az a főczél, hogy az ország földművelő lakossága közül azok is tulajdon birtokhoz jussanak, kiknek a megvásárolható földterület ára nem áll egy szorú középértékben rendelkezésükre, de annyi vagyonuk mégis

van, hogy a nekik megfelelő földterület megmunkálásához megkívántató háziállatokat és gazdasági eszközöket legalább részben beszerezhetik s legalább az első termés learatásáig valahogyan eltudnak lenni.

Miért ne pályázhatnának ily állami kedvezmény elnyeréséért a mi hosszabb szolgálat által érdemeket szerzett derék altisztjeink, vagy a szolgálatban valamely okból megsérült és a további szolgálatra nem alkalmas, de keresetképes legénységünk is?

Szándékosan említettem az altisztjeit, mert a derék csendőrből 6—10 év alatt derék altiszt lesz s akkor csak némi kinttartásra és tükarcosságra van még szüksége, hogy a majd felállítandó feltételeknek megfelelő szolgálati idő és — remélhetőleg nem túlzott — pénzösszeg, melylyel új otthonát megállapítani készül, rendelkezésére álljon.

Azt hiszem, hogy a 15—25 évet szolgáló altiszt, vagy júras (törzs) őrmester, ki a földművelés, a szabad természet iránt úgy is vonzalommal viseltetik, örömmel nyujtaná kezét olyan — maga kiérdemelt — kedvezmény után, melynek segélyével hosszas szolgálati ideje után, magának és családjának, tehát gyermekeinek is állandó otthonot alapíthatna s a helyett, hogy valamely fizetéses állás után tétlenül vágyakoznék, vagy — gyakran eredménytelenül — pályáztatna, nyugdíjának élvezete mellett a földművelés, állattenyésztés, kertészet, gyümölcstermelés, vagy hasonló munkával önálló és biztos megélhetést szerezve magának és övéinek.

A munka sohasem volt szegény, a munka csak nemesíti s az eredmény a szorgalmat és önbizalmat neveli. Igaz, hogy a ki valamely állást még elfoglaltat, szintén munkát végez, ha feladatát betölti, de ma sokkal több az állást kereső, mint az állás s a földművelés előnyei: a szabadban való egészséges foglalkozás, az önálló, független munkakör, az eredmény feletti öröm stb. jóval fölülmulják az irodai, gyakran csekély fizetéssel járó állások előnyeit.

Hogy minő fontos szolgálati előnyei volnának még altisztjeink telepítésének, azt egyelőre nem fejtegetem, mert vissza kell térni eredeti célomhoz.

A telepítés eszméje a magyar kir. csendőrségnél már 8—10 éve képezi fontolgatás tárgyát. Idő kellett, míg a tervezgetés egyes számai annyira erősödnek, hogy összevéve valamely nyilvános tárgyalás alapját képezhessék, mert ez utóbbiból kell alakot ölteni ama munkásságnak, mely az eszme megvalósítására hivatva lesz.

E szájak azonban — sajnos — ma még nem valami erősek. Tisztikarunk és legénységünk érdeklődése s utóbbiaknak a kérdés iránt tannított óhaja, lajklundósága, képessége, szolgálati ideje, uós, vagy nőthen volta, anyagi helyzete, mind oly fontos tényezők, melyek a most már felvetett eszme szálait megerősíthetik, gyengíthetik, de azoknak irányt is szabhatnak.

Tisztába kell jönnünk első sorban, hogy azok, a kiket a

A legjobb órák,

legszelídülők és legerősebbek, egyszerűen a legjobbak, hisz, egy kópész, mint részletbevétele 10 évi jótállás mellett kaphatók.

BRAUSWETTER JÁNOS

működésű Szegeden,
Javítások 5 évi jótállás mellett,
Arjegyzék ingyen!

legjobban érdekel, nyugdíjaztatásuk esetére telepítettésük által jutnának-e a megélhetésükhöz megkívántató feltételekhez s ha igen, úgy melyek azok? Átlag mily igénye van egy még keresetképes, de már tényleges szolgálatra nem alkalmas altisztnak, ha nő, több gyermeke van, vagy ha nőtelen; s az igények kielégítéséhez mily munkaképv. munkaerő, mily anyagi javakkal rendelkezhetnek és végül, ha ez utóbbi önbizalmán kívül hiányzanék, mily módon lehetne azt elfogadható módon biztosítani? stb.

Szóval maguknak kell a telepítés előnyait és megvalósítását befolyásoló kedvező, vagy kedvezőtlen körülményeket megállapítani, mert csak így lehet egy remélhető tárgyalás és megvalósítás alapját elkészíteni.

Hogy pedig a telepítés kedvezményének az altisztekre való kiterjesztésével foglalkozni már is itt az idő, azt elég elfogadhatón bizonyítja az a körülmény is, hogy elég volt az eszmet csak lehető legszűkebb körben megpendíteni, hogy az a magyar kir. honvédség részéről is folkaroltassék. A «Hadsereg» folyóirat basábjain már is két érdekes cikk jelent meg (lásd folyó évi 10., 18., 19. számokat), melyek a honvédtisztek telepítésének czél-szerűségét és az eszme üdvös voltát fejtegetik.

Ezek egyikéből (közli dr. Steuer György bouvédelmi miniszteri segédtitkár ur) kitűnik, hogy az eszme már két év óta a honvédségnél is fontolgatás tárgyát képezi és elég életrelvő, továbbá, hogy Németországban, Romániában hasonló állami intézkedések már több ideje állanak fenn. A másik közlemény a honvédtisztek érzelmevilágába vezet, melynek megnyilatkozását Tamás Sándor honvédszázados ur a következő szavakkal eseteli: «Az «A Hadsereg» eme hírére kimondhatlan jóleső érzés fogta el eme telepítésnek jelenleg még roménybéli várományosait. A legelső őrnag, a kivel a birt közöltöm, könnyekig meghatva kiáltott fel: Vajjon lehetséges-e, hogy valóra váljék e nemes gondolat!» stb.

Ugyancsak a folyóirat szerkesztősege végül megjegyzéseiben egyenes felhívást intéz az eszme minél tágabb körben való felkarolására s különösen a tisztikarhoz fordul, hogy szakközleményeikkel a közvélemény tájékoztatásában s a közjó érdekében közreműködjenek.

Szolgáljanak mindezek indokál, hogy az eszmet már most közreadva úgy a tiszturakat, mint az altiszteket lapunk basábjain való véleményadásra szintén felkéröm, mert fontos czélt csak úgy lehet roményunk elérni, ha az alappjál szolgáló eszméket a gyakorlati előnyök és hátrányok szakszerű megvilágítása mellett egyesült erővel tömörítjük egy egészé.

Az apache-ok.

A napilapokban gyakran szollóztatott véres tetteik révén elég érdemet szereztek arra, hogy ismertetésükkel érdeklőséget biztosítsunk az önkiváncsoknak.

Az elnevezés keletkezésének történetéből röviden csak annyit, hogy az «apache» (olv. apacs) egy kihaltófélben lévő északamerikai indián néptörzs neve, a mely törzs rothadtan batorságáról és vérengzéséről volt hírhedt. A párisi apache természetesen más. Rövid meghatározásban a szokásos hűntettesek és orgazdák öszessége. Mint a többi gonosztevők ezek is két csoportra oszlanak: a kis és nagy apache-okra. Határvonalat a két csoport között bajos meghatározni, mert szoros kapcsolatban vannak egymással. ennek dacára azonban a gyakorlati kivitelnél szembeötlő a csoportok közti különbség. A kis apache-ok közé sorolhatók a közönséges betörők, zsebmetszők és kirakoltványok; a magneabb osztályhoz tartoznak az úgynevezett *nehéz fiúk*: a nemzetközi szélbárosok, a rafinált betörők, kasszafurók, kamiskártyások, pénzhamisítók, rablógyilkosok stb.

Az apache elnevezést nem maguk választották maguknak, hanem a «Matin» újság egy journalistájának ötlete, a ki 1901-ben — a mikor a gonosztevők Párisban tömörülni s nagyobb arányokban «dolgozni» kezdtek, egy oszikkében a gonosztevőket «Apache»-oknak nevezte. Ezt az elnevezést nemcsak a közönség vette azután át, hanem maguk az érdekeltek is így neveztek magukat s manapság ez a kifejezés szinte nemzetközi fogalmává vált a tipikus gonosztevőnek.

A külföldön az apache-okról sok tévhit uralg. Így azt hiszik róluk, hogy az egy gyűlevész gonosztevőkből tömörült szervezet; a mi határozottan téves. Bizonyos összefüggés fennáll ugyan közöttük, de ez inkább morális (ha ugyan szabad itt e kifejezést használnom) mint tényleges.

Páris különböző Quartierjeinek (negyedeinek) apachei osekélységkért gyakran valóságos csatákat vívnak egymással. Így például, ha valamelyik kerület apacheának elcsábítják a marmite-jét (szeretőjét, budapesti jasszargon szerint: tyukját) véres küzdelem keletkezik a két negyed apache-ai között, a mely legtöbbször emberhalállal végződik.

Másként áll a dolog, ha a társadalom tisztességes elemeivel szemben kell fellépni, vagy egy letartóztatást megghiúsítani. Ilyenkor félreteszik a bosszút s közös erővel küzdenek a segítők egymást az idegen beavatkozás ellen.

Az apache-ok egészen különleges ismertetőjeleik utján ismerik fel egymást; igaz, hogy ezekkel a jobb kriminalista is rendelkezik s ezek segítségével halászza ki a maga embereit a tömegből. Az apache-ok öszessége egy tarka kaleidoszkopja a tipikus gonosztevők világának; ebben azonban ismét határozott körökre, csoportokra és városnegyedekre oszlik. Így például a La Villette (olv. Lavilét), Montrouge (olv. Mőaruzs), Montmartre (olv. Mőmartr) negyedeknek meg vannak a maguk külön apache-ai.

Évekkel ezelőtt és szőrványosan jelenleg is ismertetőjeleket az apache-ok a jobbköz hüvelyk- és mutatóujja közé tátovirosztatták; így az egyik negyed apache-ainak ismertetőjele a treffass volt, a második három pont. Ma lassanként felbagyunk az ismertetőjelek tátovalásával, mert rájöttek, hogy ezekről nemcsak egymást ismerik meg, hanem a rondórség feladatát is tetemesen megkönnyítik.

A bandák rendszerint saját negyedeik kobiztonságát fenntartotik, különös alkalmakkor azonban tömegesen jelennek meg más negyedekben is. Így például minap

Ha fáj a feje no tetővázzék, hanem használfon azonnal **Beretväs-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmarkasabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretväs Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvokok által ajánlva. Három dobozról úgy, postai szállítva.

szegek alkalmával (többek között farsang utolsó napján) előzönlik a boulevardokat természetesen marmiteikkel karjukon.

Ezen lassa összetartozandóság daczára a csoportoknál a nevelésnek egy neme mégis kifejlődött, melyet egy intelligentiája, elszántsága révén fölénybe került apache ragad magához.

Az apache-ok között feltűnően sok a fiatalok; a párisi apache-ok egyharmada pl. huszonegy éven alóli egyén. Ezeknél a katonaságnál eltöltött szolgálati idő hatása feltűnő módon észlelhető, nemcsak abban, hogy a 21. és 25. év közötti apache-ok száma folyton csökken, hanem különösen abban, hogy a katonai szolgálat számos oly egyénre, a ki a bűn lejtőre jutott, kiválóan javító hatással van. A fiatalok. 15—20 éves bűnösöknek a javítóintézetekben való elhelyezése (Franciaországban) nem bizonyult előnyösnek; sokkal jobb lenne őket egy katonailag vezetett intézetbe internálni, a hol megfelelő foglalkoztatásban részesítenének s így a felelősség bizonyos foka ruháztnék rájuk; energiájuknak azt a bizonyos felesleges többletét jóra kellene fordítani. Bizonyára nehéz itt a helyes utat megtalálni, de legalább keresni kellene.

Minden apachenak megvan a maga kedvese (marmiteja). Csak hogy itt az apache nem annyira az amant de cœur (a szerető szívű), mint inkább a segítő társ szerepét játsza; alapjában véve ez inkább egy érdek-közösség, a mely a két személyt egymáshoz fűzi.

A férfi védője a leánynak — különösen a többi leánnyal szemben, — míg a leány a férfi részére egy kereseti forrás, aljas „huszofazék”. Ez a magyarázata annak, hogy a legtöbb apache foglalkozás nélkül él és mégis megél.

Vannak azonban apache-ok (pl. Lausanne [olv. Lózan]ban), a kik napközben rendes munkájokat végzik s csak este válnak hölgyeik „védő-jévé és ily módon biztosítanak maguknak elég tekintélyes mellékkeresetet.

Ismét mások csak időről-időre llnak munkába, nehogy razzia alkalmával csavargásért elítéltesse nek.

Bizonyára még élénk emlékezetünkben van a párisi Liabœuf (olv. Liabóf) nevu apache esete. Ez az ember a feletti haragjában, hogy — szerinte ártatlanul és igazságtalanul — néhány beti fogházra íteltetett, az egész párisi rendőrség ellen bosszút forralt s megesküdtött, hogy a hány rendőrt csak képea lesz, mind a másvilágra küldi. Eleinte azokra a rendőri közegekre leselkedett, a kik szerinte vesztét okozták, mert elítéltetéséhez valami módon közreműködtek, majd, mikor ez nem sikerült, más módhoz folyamodott. Hivatására nézve suszter lévén, karjaira két bórbronzsot készített, melyek hegyeikkel kifelé álló, türekenyaságu szegekkel voltak kispékelve. Ezt a veszedelmes szerkezetet állandóan hordta kabátja alatt felöltve. Néhány nap múlva marmitejával egy hírhedt lebujtás mulatott e ivás közben fennen hangoztatta, hogy ma rendőrvérben fog fürödni. Megsugta ezt a közelben cirkáló rendőröknek egy bizalmasnak.

A rendőrök a lebujtá menve, igazolására szólították fel Liabœuf-öt, a ki azonban revolverrel válaszolt s az egyik rendőrt karján megebesíttette, azután az udvarra kinyitott a bástát a falnak támasztva fogcsikorgatva várta ellenfeleit.

A rendőrök — tekintettel arra, hogy a törvény értelmében csak a legnégyes esetben használhatják fegyverüket, lefegyverezni próbálták az apache-ot. E cél-

ból az egyik — nevére már nem emlékszem — hozzáugrott, megragadta karját, de a következő pillanatban a szegek okozta fájdalmas sebek következtében el is eresztette. Ezt a pillanatot Liabœuf arra használta fel, hogy törét markolatig dőlje a rendőr altestébe, a ki összeesett s rövidre reá a kórházban meghalt. Társai elkecseregett rohamot intéztek Liabœuf ellen, a ki revolverével még két rendőrt életveszélyesen megebesített, majd az egyik rendőr kardjának csapásától fején súlyosan megebesülve összeesett és elfogatott.

Ime! egy telivér példány a párisi apache-ok színjavából.

Liabœuf halálra íteltetett és a halálítélet végrehajtásánál teljesen cinikusan viselkedett.

Liabœuf esete nagy port vert fel Párisban is, a mi pedig sokat jelent. A sajtó javarésze elkecseregett harozot hirdetett az apache-ok ellen, de akadt bizony néhány anarchistaizű lap, a mely dicsőítette Liabœuf tettet s követésre méltó példának állította oda az apache-ot.

Sok vita keletkezett Liabœuf esetéből kifolyólag a munkával foglalkozó apache-okról, s nagyon sokan, köztük a híres író: Anatole Frances (olv. Anatól Franz) is kösbevetették magukat Franciaország elnökénél: Fallières (olv. Falliér)-nél a megkegyelmezésért oly indokolással, hogy Liabœuf — állítása szerint — nem volt apache, mert rendszeres munkával kereste kenyerét. A nyomozás során azonban beigazolást nyert, hogy az apache rendőri felügyelet alatt álló leányokkal együtt élt s azok keresményéből tartotta fenn magát. Megjegyeztetik, hogy ez esetnek azért keritettek oly nagy feneket, mert ezáltal Lépine (olv. Lépen)-nek, Páris rendőrfőnökének akartak bizonyos körök kellemetlenkedni.

*

A szakember ezer ember között is felismeri a maga emberét; az apache-ot. Azt mondhatnám, hogy hozzáértő szeme van az ilyesmire. Nyugodtan, feltűnés nélkül lejt tova az apache. Csak hogy éppen ez a nyugodt járásmód, az a nemtörődömség (nonchalance) és egyuttal mozdulatainak elegantiája árulják el benne az apache-ot. A testnek az e fajtájú mozgása, ringása a semmittevésből ered. Ha valaki — ha csak tollal is, — dolgozik, annak a testalkata deformálódik, bizonyos irányban merev lesz. Csak a dolce far niente (az édes semmittevés) az, a mely fenntartja a mozdulatok harmóniaját a előidézi a csöcsélet előkelőségét, az élegance canaille.

De másból is felismerhető az apache. Az apache hódol a divatnak ruha és frizura tekintetében, akárcsak valamely divathölgy. Így nyolcz év előtt divatos volt a hajat lea rouflaquettes (olv. lea ruflakétt), a halántékről kampó alakjára a homlokra húzva hordani; ezt követte a la mèche (olv. la méa), mely szerint egy hajfürt — a mely az orrig lefogott — oldalt a halántékra huztak; jelenleg a paquet de perlot (olv. paké dö perló) a modern viselet: a hajat hátul hosszúra növeasztik éa csak öt centiméternyire a gallér fölött lesz a hátsó nyakrész simára borotválva. (Akárcsak a mi seledonaink.)

Azzal is tisztában van a szakértő, hogy mely helyeken keresse az apache-ot, mert ezeknek megvannak az ő rendes találkozóhelyeik, a melyeket különösen a kie apache-ok keressnek fel előszeretettel. Czéhök szerint

BUTOR

Készpénzért v. részletfizetésre legjótányosabb áron
EHRENTHED ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 6. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. ☎ Telefon 88-79.

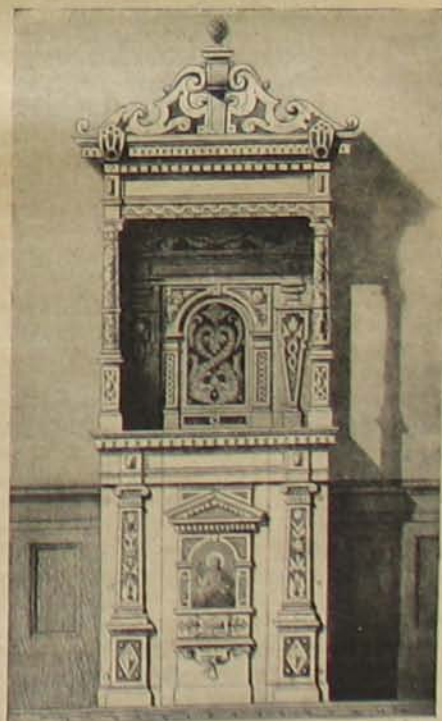
BUTOR

Pádok a nyirbátori református templomban.

Imaszék a lőcsei templomban a XVI. századból.

Imaszék a bártfai templomban 1630-ból.

oszlának meg ezek a lebujoj ismét; az egyiket a zseb-metszők, a másikat a kassza-fűrók látogatják leginkább. He valamelyik jó fogás-t csinált, az biztosan felkeresi a mulatóhelyeket. Vannak táncztermek, a melyeket kizárólag apache-ok látogatnak; ilyen pl. a Faubourg St. Antoine negyed mellekutczájában lévő. Itt produkálják a híressé vált apache-tánczot is, a valódi hamisítatlan valse chaloupé-t, a mely nem tévesztendő össze a varietékben látható silány utánszatokkal. Érkezi, de a maga nemében gyönyörű táncz ez: a melynél a test ruganyossága olyan képet mutat elének, a melyet gyönyörűség nézni.

Valamennyi apache természetesen fel van fegyverezve. A kőönséges felzerelés forgópisztoly és törből áll; egyesek — hogy a fegyvertartási törvényt meg ne szegjék és e miatt el ne csukassanak — borotvával látják el magukat, a mely félelmetes fegyver egy elszánt ember kezében; mások a birka lapotzkabontját (osse de mouton) hordják s az amerikai boxer is nagy elterjedtségnek örvend. Az apache a nadrágszíj es ing közé ékelve hordja fegyverét s razzia alkalmával a csizmába csusztatja. Különben a razzia tartásáról a legtöbb esetben már jóleve értesülnek s ilyenkor fegyvereiket a korcsmarosnak adják át megőrzés végett. Más eszközökkel is védekezik az apache a letartóztatás ellen. Ilyen eszköz többi között a munkakönyv. Egy apache, a ki előbb pl. asztalos volt a látszat kedvéért berendez magának egy asztalos műhelyt, összes barátait bejelenti segédeknek s ezen a révén munkakönyvből jutnak a «segédek. Mások «bivatalosan» mint camelosok (olv. kamelók) rikkancsok szerepelnek, rendszeren egy valósgagos rikkancs csal szövetségben, a ki a szükséges lap-példányokat is beszerzi.

Természetes, hogy az apache gyakran változtatja tartózkodási helyét is. Ha nem kell letartóztatástól tartania, rendszeren bntorozott szobában lakik, különben felkeresi a menedékhelyeket, a hol a téli évszakban három sovért (körülbelül három fillér) 7—800 hajléktalan talál menedéket s alszik asztalon, asztal alatt, padokon vagy a lépcsőn. A sok szegény es szerencsétlen között sokan akadnak olyanok is, a kiknek okuk van az igazságszolgáltatástól félni. Ezeket a helyeken érintkezik a szerencsétlenség a bűnnel s ebből a véletlen érintkezésből gyakran folytatódik az a bizonyos elbatározó lépés a lejtőn lefelé.

Külföldön általános nézet, hogy Páris közbiztonsága bizonytalan, hogy Páris az apache-ok városa. Ez határozottan téves felfogás. Büntényt más világvárosban is elkövetnek, nemcsak Párisban, de rendes körülmények között sem az idegennek, sem a tisztességes polgárnak nincs az apache-tól mit tartani. Az apache saját társai vagy olyan egyének ellen követ el büntényt, a kikkel érintkezik s a kik helyiségeiket felkeresik. Tagadhatatlan, hogy Franzaországban a büntettek es büntettesek száma növekedőben van; de ez más államokban is így van. A közönség es a teoretikusok egy része az alkoholban keresik az eredő okát ennek a körülménynek. Való igaz, hogy ezeknél a kérdéseknél az alkohol is nagy szerepet játszik, de vannak más, sokkal fontosabb tényezők, a melyek a büntettek számát jelentékenyen szaporítják. Ezek között talán első helyen említendő a büntetlektény minijobbban enyhülő megtorlása, a mely egyáltalában nem riasztja vissza az illetőt a bűn elkövetésébe. Itt vannak azért a kedvező feygházi visze-

nyok. Némely feygyintézetet valósgos palotának lehet nevezni, a hol százszorta jobb sorsa van a feygyencznek, mint volt otthon a nyomorban es piszokban.

Még egy okból képes az apache ölni es rabolni. Sok apache ugyanis életpályája apoteosisának tekinti a guillotinet (nyaktilót). Nevüket megörökíti az utókor, utolsó szavaikat felírják, viselkedésükről hasábszámra írnak a lapok s minden kirakatban láthatni az arczképeiket. A nép alsóbb rétegeiben száz közül kilenczvenöt bizonyára nem tudja, hogy ki volt Kant, de hogy Liabœuf ki volt, azt kilenczvenöt egész bizonyosan tudja.

Ha jól emlékszem, Tábori Kornél mondja egyik elbeszélésében, hogy az apache es a jassz között csak az a különbség, hogy az egyik Párisban, a másik Budapesten látta meg a napvilágot. Reméljük, hogy a mi jasszaink nem tekintik apoteosisuknak a nyaktilót. L. I.

KÉPEINKHEZ.

Régi fafaragásunk művészi emlékei.

Rég letűnt századok művészetéből való maradványok azok az egyházi székek es imaszékek: úgynevezett stalmukok, a melyeket a jelen számunkban közölt képekön olvasóinknak bemutatunk. Úgy az ezzel rokonművészeti, mint építészeti műemlékeink legnagyobb része elpusztultak az akkori háborus idők folyamán egymást erő török-tatár dúlás pusztító hatása alatt, pedig, mint képeinken látható, a fafaragás művészete is oly virágzó fejlődésben volt már akkor, hogy valósgaggal képrizatos fényt vet a gótikus es renaissance izlés magas fejlettségére. Különösen a Mátyás király korabeli ilyenmü műemlékeinket, művészeti érték tekintetében, bátran oda állíthatjuk a németországi es nembeli alkotások mellé. Különben is fafaragásunk művészete éppen Mátyás király uralkodása idejében érte el tetőpontját, még pedig ama olasz nagymesterek működésének es befolyásának hatása alatt, a kik a királynak az aragoniai Beatrix-al történt házassága es a két ország között ez alapon kifejlődött kereskedelmi es ipari viszonyok következtében kerültek a művészet minden nemét kiválóan pártoló nagy király udvarába. S bár — mint fentebb is említettük — az ezen időből származó s az akkori iskola hatása alatt később alkotott ilyenmü műemlékeink nagyobb része, az egymástérő háboruk pusztító hatása alatt megsemmisült, mégis a megmaradt esekely számú es nembeli alkotások között, ma is nagyértékü műemlékekkel találkozunk.

HIREK.

Altiszti vizsga. A nagyvárad altiszti iskola zárvizsgája 1911 január 4. es 5-én fog megtartatni. A következő tanfolyam pedig január 7-én veszi kezdetét. A hallgatók száma mindkét tanfolyamban 40-40 főből áll.

Lövöldöző ezigányok. A baranyamegyei Sásd községben december 19-én éjjel 12 órakor egy batöröses löpissal torhelt kóbor ezigánykaraván az öket üldözött Császár Istvan örsvezető es Haszónics József esendörhből állott járőrre több eredménytelen lövést tett. Járőr a kocsin menekülők ezigányok ellen kilencz ismeretlen eredményü lövést intézett. A ezigányok közrekerítésére mint széleskörű intézkedés tétetett.

ÉLELMISZEREKET

legutányosabban szállít

BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT ezég
BUDAPEST, II., SZÉNA-TÉR 1. SZÁM.

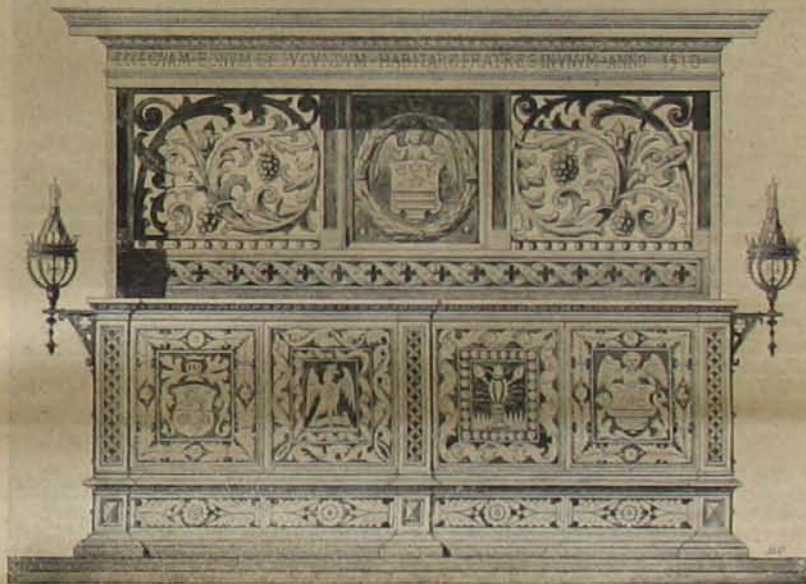
Szállítja az összes élelmiszereket a m. kir. esendörtség es a cs. es kir. hadsereg részére.

Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk.

Végzetes szerencsétlenség. Bod ár András bajdu-szoboszlói járásörmester lakásában, december 18-án este a függőlámpa leszakadt. A szétfolyó égő petrolonn az asztalnál ülő járásörmesterre és nejeére ömlött s mindkettőjüket összeégette. A járásörmester neje égési sebeibe 19-én bele halt, míg a járásörmester, orvosi vélemény szerint 14 napi gyógytartamot igénylő sérülést szenvedett. A tüzet az őrs legénysége lokalizálta. A szerencsétlenül járt járásörmester elhunyt fejét általános részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

Véres bíróválasztás. A fogarasmegyei Galacz községben, december 20-án délelőtt megtartott bíróválasztás alkalmával a község lakosai közül — a választás

Ellenszegülések. Pandur Ferencz csendőr, december 19-én délután 2 óraker a somogy megyei Baté község határában Arvai József ellenszegülő kóbor cigány ellen, löfegyvert, használt s azt súlyosan megsebesítette. Vinkler Mihály cs. ez. őrsvezető és Szöcs János próbacsendőrből állott alsónyiresfalvai őrsbeli járőr, december 18-án délelőtt 1/29 óraker, Prezsbán Ignác Nyamczu lopással gyanúsított ellenszegülő ellen, annak súlyos sérülésével végződött szuronyfegyvert használt. Lukács Márton csikszentgyörgyi őrsbeli csendőr, december 19-én este 8 óraker, Bánkfalván János Károly ellenszegülő ellen könnyű sérüléssel végződő szuronyfegyvert használt.

Régi magyar fűfaragások. — Temploml szék Bártfán 1510-ből.

helyétől szolgált iskola udvarán — a választást vezetett főszolgabíró támogatására kirendelve volt Szakács Lajos ez. őrsvezető, Székely Sámuel, Gábor Simon ez. őrsvezetők és Bartók Lázár csendőrből állott fogarasi őrsbeli járőrt egy 60—70 főből állott tömeg megtámadta, miközben Szakács ez. őrsvezető fegyverét többen megfogták. Gábor ez. őrsvezetőnek deréksziját megmarkolták és úgy az ő, mint a Bartók csendőr jelszínörját lotópték, utóbbinak ozenkivül köpenyét is lohasították. Ezen erőszakos támadás visszaverésére Szakács ez. őrsvezető, a legválságosabb pillanathban tüzet vezetett, melynek következtében egy ember halálos, négy életveszélyes, kettő súlyos és egy pedig könnyű sérülést szenvedett. A fegyverhasználat után a támadó tömeg szétoszlott. A járőr tagjai közül Szakács ez. őrsvezető és Bartók csendőr kezükön, lényegtelen bőrhorzsolást szenvedtek. A felízgított kedélyek csillapultáig egy székkel honvédség és Bíró járásörmester hat csendőrrel a községben maradt.

Agyonlőtt vadászó. A temesmegyei Kustély község határában, decz. 17-én délben Polesán István csendőr az általa orvvadászaton felten ért és neki fegyveresen ellenesegült Pityik János kustélyi hírhedt vadászó ellen, annak rögömi halálával végződő löfegyvert használt.

KÜLÖNFÉLÉK.

A szőkek hamar kopaszodnak. A szőke hajú emberek általában előbb és gyakrabban kopaszodnak meg, mint a barnák. Ennek magyarázata abban rejlik, hogy a barna haj jóval erősebb és életereőbb, mint a szőke. A tudomány ak erre vonatkozóan megéjtett vizsgálatai megállapították, hogy egy fekete bajszal 114 gram súlyt bír el a nélkül, hogy elszakadna, míg a világosabb színű haj fokozatosan gyöngébb. Így a világosszőke haj 57 gram, a gesztenyesszínű 85 gram és a barna 100 gram megterhelésnél szakad el. A haj erőssége egyenes arányban áll a haj életerejével és ezzel magyarázható meg aa. miért gyakoribb a kopaszság a szőke embereknál, mint a barnáknál.

Új vallás. Londonban egy új vallási szekta van alakulóban, az úgynevezett „hosszú hajtak szektája”, melynek tagjai ismertető jelül, hosszú haját és nyíratlan, apostoli szakált viselnek. A szekta tanai szerint az Uristen csak 14,000 kiváltságos lényt teremtett, a kik ő benne hisznek — a többiek hitetlenek. Az új szektát, mely az északamerikai államokból származik, nem jó szemmel nézik Angliában és bir szerint rövid idő alatt visszaterehik őket Amerika földrére, a honnan előkerültek. — Orosz-Lengyelországból is új vallásalapítás híre jön, s ott már

állítólag több tízezer lelket számlál az úgynevezett máriavíták szeptája. E babonás szeptá elén egy asszony áll, a ki azt mondja magáról, hogy ő Jézus Krisztus felesége. Oly nagy a hatalma, hogy még az ördög fölött is rendelkezik, t. i. az ördög az ő saját négyesatendős gyermeke. A máriavíták több saját templomával rendelkeznek, papjaikat maguk választják. A kormány nem mer erélyesen közbelepní, mert attól fél, hogy a szegény, műveletlen nép között az üldözés folytán még több hive lenne a máriavíták szeptájának.

Szerkesztői üzenetek.

101 1. Nem. (Btkv. 427. §.) 2. A vonatkozó szabályrendeletben benne van.

Hegyaljai úrs. Elismerjük, hogy nagyon sokan vannak, a kik a feltett kérdésekkel pincsenek tisztában. Mi — sajnálatunkra — ilyen nagy horderejű magyarázatokba nem bocsátkozhatunk. Legjobb, ha tisztí előljárójától kéri a felvilágosítást. Megnyugtatóására azonban annyit, hogy az 1. alatti esetben helytelenül jár el, a mikor egy „nem” alaposan gyanúsított egyént éjnek idején csak azért vezetett elő a község házára, hogy azután félóra kérdéskösdés után szabadon bocsássa. Ha pedig az egész ügy polgári bíróság elé kerül, alig hisszük, hogy az illetőt elítélik. A 2. esetben hatósági közeg félrevezetéséről van szó, a melyért az illetőt a járásbírósg feltétlenül megbünteti és elreani az újbóli virtuakodástól a kedvét.

N. J. pr. csendőr Fehértemplom. 1. A Lónyay-család (nagy-lónyai és vásáros-naményi) a hagyomány szerint a Keme nemzetségből származó ősi magyar nemzetség. A Lónyayaknál annyi igazolható, hogy György 1032-ben Lengyelországba menekült. bannan 1061-ben visszatérve, I. Béla király által régi vagyonába visszahelyeztetett. A XII. században kapták meg a grófi címet. 2. Ha nem tudja kisútni, kérdezze meg úrsparancsnokát.

23 csendőr. Igénye ugyan akkor még nem lesz reá, de azt hisszük, hogy attól a hiánysófélévi aliansi időtől talán eltekin-tenek.

Szomorú sors. Az elévülés határideje csak polgári egyé-nekre vonatkozik. Bizony, baj lehet belőle, de azt hisszük, hogy ha csak más nincs, a mi az esetet enyosbitaná, nem lesz a dolognak nagyon kemoly következménye. Ne féljen tehát olyan nagyon. Katona dolog!

B. M. Igems kövles. Olvassa el a szolgálati szabályzat ide-vegi fejezetét. 2. Ha az úrsparancsnok úgy rendelte el, akkor így van. Ne vitatkozzanak ilyen ügyek felett!

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Számrejtvény.

- 5, 4, 3. Oroszok feje
- 7, 4, 3. Sokszor lépsz bele
- 9, 8, 2, 1. Gallért teszel rá ékül
- 7, 1. Sol' sinos okozat nélkül
- 1—9. Ünnepnapot ad végül.

Betűtalány.

1911.

Megfejtési határidő: 1911 január 8-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné Szanatorium-sorsjegy lesz kiarsolva.

Lapunk folyó évi 49. számában közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: „Mindén embertelen telnek elérkezik boszszuló órája”. — **Szótalány:** „Hatalom”. — **Betűtalány:** „Kétes egyének”.

AZ ERŐSÍTETT

CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS

Az ór és 45 l. postaköltség beküldése után vagy után-
:: vétel küldve ::

Ezrekre meső hálszerek bizonyítják, hogy mily kitűnő hatás van. Valódi csak nálani kapható. Örökösünk silány utánzatoktól.
Kis tégely 1 K, nagy tégely 2 K.

Szente Lajos gyógysz.
Budapest, Damjanich-utca 2.

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyar részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közűshadsereg szerződ. szállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbürből készített különlegességeinek szerződéses árban, részlet-fizetési kedvezmény mellett szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

12057/eln. sz. Az 1910. évi VIII. t.-cz. alapján a magyar szent korona országában 1911. évi január hó 1-je és 10-ike közt végrehajtandó általános népszámlálás, valamint ezzel egyidejűleg a honvéd kincstári és a honvéd kincstár által bérelt vagy használt épületeknek és lakásoknak összeírására vonatkozólag a következőket rendeltem:

I.

1. A honvéd hatóságok (honvéd csendőrpáncsnokságok, intézetek) által megszámlálандók:

a) a m. kir. honvédség és csendőrség tényleges szolgálatban álló mindazon honvéd (csendőr) személyek, a kiknek rendes lakása valamely honvéd kincstári (csendőrségi), a kincstár által bérelt vagy használt épületben van, vagy a kik helykülönítményképen magánházaknál vannak elszállásolva; és

b) a népszámlálás időpontjában valamely honvéd kincstári (csendőrségi), a kincstár által bérelt vagy használt épületben lakó polgári személyek;

c) az alkalommal a honvéd (csendőrségi) czélokra szolgáló épületeknek épület és lakásviszonyai is felveendőik.

2. Számba veendőik lesznek még a következő tényleges állományu egyének:

a m. kir. koronaórség,

a cs. és kir. közös hadsereghez tartozó s a m. kir. honvédséghez (csendőrséghez) szolgálatfételre beosztottak és

a honvéd menházban elhelyezettek.

3. A honvéd kincstári (csendőrségi), a kincstár által bérelt vagy használt épületekben lakó polgári személyek számlálása kiterjesztendő:

a nős honvéd (csendőr) személyek családjaira és azok cselédjeire,

a honvéd növélő és kózpó intézetek növendékeire,

a zeneövendékekre,

karmesterek és felfogadott polgári zenészekre,

a honvédségi (csendőrségi) czélokra szolgáló épületekben alkalmazott és ottan elhelyezett munkásszemélyzetre,

a markotányosok és annak családjai és cselédjeire,

a honvéd egészségügyi intézetek betegállományában levő, a m. kir. honvédség vagy csendőrség és a közös hadsereg tényleges állományához nem tartozó egyénekre,

a kor és nemre való tekintet nélkül, végre minden egyéb az említett épületekben lakó és fel nem sorolt polgári személyekre.

4. A nem kincstári, a kincstár által bérelt vagy használt épületekben, hanem polgári lakásokban lakó honvéd (csendőr) személyek, valamint ezek hozzátartozóinak, családtagjainak és cselédjeinek számbavétele az illetékes polgári hatóságok és polgári számlálóbiztosok által fog eszközöltetni.

Ezek számbavételénél a páncsnok a polgári számláló biztostól tölve feltehetőleg támogatásra.

E szerint a számláláskor figyelembe nem veendőik:

az összes szabadságolt tényleges állományu honvédek (csendőrök);

a cs. és kir. közös hadsereghez szolgálatfételre beosztott vagy vezényelt tényleges honvédek;

a cs. és kir. közös hadseregheli egészségügyi intézetekben, valamint polgári kórházakban betegesen fekvő honvéd személyek és a magán házakban elszállásolt honvédek.

II.

5. A tényleges honvéd (csendőr) személyek megszámlálása a tartózkodási helyen (helyőrségben) fogantatosítandó.

6. A számlálás fogantatosítására azon honvéd hatóság (honvéd- csendőrpáncsnokság, intézet) van hivatva, a melynél a honvéd (csendőr) személyek élelmezésben vannak, illetve, a melyhez az illető személyek illetékeikkel — akár állományilletékek vagy csak beosztottak — utalvák; azon honvéd (csendőr) személyek, a kik kincstári illetékek élvezetében nem állanak, azon hatósághoz (páncsnoksághoz, intézethez) vannak utalva, a melynél azok szolgálatfételre beosztva vannak.

A honvéd egészségügyi intézetekben betegesen fekvő összes tényleges honvéd (csendőr) személyek, ezen intézetek által véteszenek számba.

7. A cs. és kir. közös hadseregtől, cs. kir. honvédségtől, a m. kir. honvédséghez (csendőrséghez) beosztott tényleges katonai személyek ott veendőik fel, a hol azok beosztva vannak.

8. A honvéd kincstári (csendőrségi) a kincstár által bérelt vagy használt épületekben lakó polgári személyek az épület páncsnokai által számlálандók meg. Ha azonban a honvédség (csendőrség) valamely épületnek csak egy részét bérlé vagy használja, az ilyen épületeknek a honvédség (csendőrség) által nem bérelt vagy használt részeiben lakó magánfeloeknek megszámlálását a polgári számlálóbiztos végzi.

III.

9. A tényleges állományu honvéd (csendőr) személyek megszámlálása számlálólapok (1. minta) és összesítő állománylajstromokkal (2. minta) történik.

Az összesítő állománylajstromhoz minden egyes személyről egy számlálólap esatolandó.

A számlálólap minden egyes kérdőpontja az illető mintához tartozó utmutatás értelmében pontosan töltenendő ki.

10. A megszámlálás végrehajtására hivatott hatóságok (páncsnokságok, intézetek) minden egyes állomáshelyről, a hol 1910. évi december hó 31-en tényleges személyek elhelyezve vannak, egy összesítő állománylajstromot szerkesztenek; az egyes állomásokon szerkesztendő összesítő állománylajstromok száma tehát az állomásokon elhelyezett csapatok (intézetek) számától fog függni.

11. A csapattesteknél az összesítő állománylajstrom szerkesztése, az alosztályoktól beérkező, a számlálólapokkal felszerelt 2. mintájú lajstromok alapján történjék.

12. A honvédségi (csendőrségi) czélokra szolgáló épületekben lakó polgári személyek ilyen épületekben levő szabadságoltak (1. pont), továbbá ezen elhelyezéseken kívül lakó tényleges honvéd (csendőr) személyek megszámlálása a polgári népesség számbavételére szolgáló számlálólapokkal történik.

IV.

13. Az összesítő állománylajstromok szerkesztésénél különösen tekintetbe veendőik:

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsó fiac és jó hangszert szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerekészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedő, gordonka, zimbálom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** lezajabb kétes árú, vesztő ár nem olcsó, mely ingyen és bérmentve káldetik **Budapestről, Király-u. 38.** Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék közzé.

hogy a számlálás az 1910. évi december hó 31-iki állomány szerint eszközöltessék és hogy ezen nap után előforduló változások figyelembe ne vétessenek.

14. Minden tényleges honvéd (csendőr) személy azon helyen mutatandó ki, a hol 1910. évi december hó 31-én jelen volt.

A száhadáságot tényleges honvéd (csendőr) személyek a tartózkodási helyen vendők számba és pedig ha magánépületekben laknak, a polgári számlálóbiztosok által, ha pedig egy honvédségi (csendőrségi) épületben laknak, annak parancsnoka által.

Ezen határozványok a honvéd novelő és képző intézetek növendékeire és a zenénövendékekre megfelelően alkalmazandók.

V.

15. Az összes állománylajstrom és számlálólap nyomtatványok a szükségletnek megfelelőleg az előjáró honvéd (csendőr) kerületi parancsnokságtól haladéktalanul kérelmezendők, a honnan azok folyó évi december hó folyamán ki fognak küldetni.

A honvéd (csendőr) kerületi parancsnokságok az előrelátható nyomtatványszükséglettel a m. kir. központi statisztikai hivatal által lesznek ellátva.

16. A hatóságok (parancsnokságok, intézetek) által a számlálás befejezte után, az összes állománylajstromok a számlálólapokkal együtt legkésőbb 1911. évi január hó 5-ikéig az előjáró honvéd (csendőr) kerületi parancsnokságnak megküldendők, a honnan azok 1911. évi január 15-ikéig együttesen hozzám közvetlenül felterjesztendők.

17. A számlálás eredményének felterjesztése előtt megállapítandó, vajjon az összes állománylajstromokban a megszámlált honvéd (csendőr) egyéneknek kimutatott száma a mellékelt számlálólapoknak számával egyezik-e.

18. A polgári személyek megszámlálásához szükséges polgári számlálólapok és házi-gyűjtőiv, valamint az ezek kitöltésére vonatkozó Részletes utasítás néhány példány az épületek parancsnokai által legkésőbb 1910. évi december hó 31-ikéig a polgári számlálóbiztosoktól vendők át.

VI.

19. Az épület- és lakásviszonyok felvételére a házi-gyűjtőiv szolgál.

A honvéd (csendőr) épületek parancsnokai a házi-gyűjtőiv I. Épületviszonyok című táblázatát teljesen, a lakásviszonyokra vonatkozó II. és III. táblázatot pedig csak az esetben töltik ki, ha ily épületekben polgári egyének is lknak.

Kivételt képez Budapest, a hol a katonai épületekről kiállítandó házi-gyűjtőiveken nemcsak az első oldalon foglalt kérdéseket, hanem a házi-gyűjtőivnek második oldalát is mindenkor ki kell tölteni.

Abban az esetben pedig, ha a honvédség (csendőrség) épületeknek csak egy részét bérlé, az épület házi-gyűjtőivének kitöltése a polgári számlálóbiztosnak a feladata.

20. A honvédségi (csendőrségi) épületekről felvett házi-gyűjtőiv és ezen épületben lakó polgári személyekről kiállított számlálólapok legkésőbb 1911. évi január hó 10-ikéig az illetékes polgári számlálóbiztosnak adandók át, a ki a felvételi ivok és lapok helyes és hiánytalan kitöltését megvizsgálja s a megtalált hiányok pótlására vagy előforduló hibák kijavítására az épületparancsnoknak figyelmét felhívni köteles.

Kelt Budapeston, 1910. évi december 16-án.

Hazai Samu, s. k.

A honvédségi (csendőrségi) épület vagy helyi különítmény megnevezése

SZÁMLÁLÓLAP.

Kitöltendő az 1910. VIII. t.-cz. alapján a honvédségi (csendőrségi) épületben lakó vagy helyi különítményképpen magánlakásban elszállásolt tényleges szolg. latbeli honvédekről és csendőrokről.

Vármegye: .....
Város vagy község: .....
Helység: .....
Városrész (kerület): .....
Utca és házszám: .....

Név, rang és csapat	1. Vezeték és keresztnév? (Családi és utónév?)	Mivveltségi fok	21. Legelőbb iskolája	8 osztályát	végzettsége:
	2. Rang?		22. Legalább iskolája	6 osztályát	
	3. Csapattest? (Intézet?)		23. Legalább az elmi iskolája	4 osztályát	
Születés ideje és helye	4. Év?	Ház- és földbirtok	24. Tud olvasni és írni?		
	5. Hónap és nap?		25. Csak olvasni tud?		
	6. Község?		26. Sem olvasni sem írni tud?		
	7. Vármegye?		29. Van háza?		
	8. Ország?		30. Van földbirtoka? (területe: kat. hold, □ öl)		
Állampolgárság (illetékes)	9. Magyar állampolgár még pedig: Magyarországi (főmell.) illetékes? Hortát szlovén-országi illetékes?	Tartózkodás a magyar szolg. korán területén kívül	31. Van földbirtoka? (területe: kat. hold, □ öl)		
	10. Bosnyák-horvezgovinai illetékes?		32. Hószes (első, harmados) töltséje? (területe: kat. hold, □ öl)		
	11. Auszriai, Koronartartományi?		33. Auszriában?		
Családi állapot	12. Katolikus, Protestáns, Államf?	Fogathozások	34. Amerikában?		
	13. Nőtlen?		35. Romániában?		
	14. Házass?		36. Szerbiában?		
Családi állapot	15. Özvegy?	Szolgálat jellege	37. Más országban? (a magyar szolg. korán kívül) Hol?		
	16. Törvényesen elvált?		38. Mindkét szemére vak?		
	17. Gyermekeinek száma? Összesen született: (Csak házas, özvegy és elvált egyéneknél van)		39. Elmebeteg?		
Vallás és nyelv	18. Vallás?	Ha csak váltó lakóhelyét, teljesíti:	40. Hivatászerű katon?		
	19. Anyanyelv?		41. Csak vasközeltségét teljesíti?		
	20. Beszéli-e még más nyelveket, melyeket?		42. Rendszeres lakóhelye (község és vármegye vagy kerület és ország)?		
			43. Foglalkozása? (túlságosan megnevezve)	a bevonulás előtt	

Utmutatás a számlálólap kitöltéséhez.

1. A számlálólap kérdőpontjai az *alozsály ayalakönyvi lapjainak* adatai és az illető egyén amlát bemondása alapján töltendő ki.

A kérdőpontok kitöltésénél értelmiszaváró rövidítéseket használni nem szabad. A felelet nélkül maradó rovatok keresztvonással húzandók át.

2. A *családi állapotra* vonatkozó 13—16. kérdőpontok kitöltésénél mindenkor csak a törvényes állapot vendők tekintetbe s a házasságon kívüli kötelek (az úgynevezett vadházasság) egyszerűen nem létezőnek tekintendő. Elváltak is csak az jegyezhető be, a kinek házassága jogerős bírói ítélettel bontott fel, vagy a kire névs az agytól és asztaltól való elválasztás a házassági pert befejező jogerős ítélettel mondatott ki.

3. A gyermekek számát tudakoló kérdésekre csak a házasságban élő, özvegy és elvált egyéneknél kell felelni a házasságban született összes vérszerinti leszármazott (akár a fennálló, akár korábbi házasságból s akár élve vagy halva született) gyermekek számát kell kimutatni, még pedig nemesak a jelenlevő és kiskorú, hanem a távollevő és nagykorú, sőt a már családos gyermekeket is be kell számítani, de ezek gyermekeit, vagyis az unokákat természetesen figyelmen kívül kell hagyni. Házasságon kívül született és utóházaság által nem törvényosított gyermekeket, valamint a nem vérszerinti, hanem csupán örökbefogadott vagy mostoha gyermekét (a házastársi gyermekét) az örökbefogadó vagy mostoha apának lapján nem kell kimutatni. Ha a megszámított gyermekek egy gyermeke sem született, a megfelelő helyre keresztvonást kell húzni.

4. A vallás helyes bejegyzéséhez tudni kell, hogy a görög egyesült a görög-katholikusokkal, a görög nem egyesült a görög-keletivel, a helvét vagy kalvinista a reformátussal és a lutheránus az ágostaival egyértelmű. A gör. k. rövidítést nem szabad alkalmazni, mert ez alatt gör. katli. és gör. kel. vallást egyaránt lehetne érteni.

A nazarénaoknál és baptistáknál, ha csak a felekezeti- ből való kilépéseket a törvény által meghatározott módon a főszolgabírónál vagy polgármesternél szabályszerűen be nem jelentették, az a vallás is bejegyzendő, a melyhez a nazarénus, illetőleg baptista szektába való belépések előtt tartoztak. Oly nazarénaoknál és baptistáknál, a kik korábbi hitfelekezeteikből való kilépésüket a politikai hatóságnál szabályszerűen bejelentették, a nazarénaus vagy baptista szó után még a «felekezeten kívüli» szó = fk. teendő. Csak azoknál a baptistáknál elégséges csupán a «baptista» szó bejegyzése, a kik a szabályszerűen megalakult budapesti baptista hitközséghez tartoznak.

5. Anyanyelv gyanánt a valósághoz híven mindenkor azt a nyelvet kell bejegyezni, a melyet az illető magának vall. Ugy az anyanyelv, valamint más beszélt nyelv gyanánt is mindig csak élőnyelv írható be, ennél fogva a zsidó vagy héber nyelv nem mutatható ki.

6. A műveltségi fokra vonatkozólag a következők tartandók szem előtt:

a) A középiskola nyolcz osztályát végzett egyének sorába tartoznak azok, a kik a főgymnáziumnak, főreáliskolának, tanítóképzőnek vagy más egyenrangú polgári vagy katonai tanintézetnek, pl. gazdasági, bányászati, ipari, kereskedelmi stb. szakiskolának, hadapródiskolának legmagasabb évfolyamát sikeresen elvégezték vagy főiskolai tanulmányokat végeztek. Ide tartoznak azok is, a kik felső kereskedelmi iskolát végeztek, mert ez az intézet, ha csak hét osztályra, a középiskolákkal egyenrangú képesítést ad.

b) A legkisebb a középiskola hat, illetőleg négy alsó osztályt végzettek közé azok sorozandók, a kik a gimnáziumnak, reáliskolának, polgári iskolának vagy valamely középfokú szakiskolának hat, illetőleg négy alsó osztályt vagy legkisebb a gazdasági, bányászati, vagy ipari alsófokú szakiskolát vagy erdőéri szakiskolát sikeresen elvégezték.

c) A négy elemi, illetőleg hat elemi osztályt végzett egyének sorába azok tartoznak, a kik a mindennapi elemi iskolának legalább négy, illetőleg hat tanévben keresetül tanulói voltak, vagy a kik mint magántanulók az elemi iskolának negyedik, illetőleg hatodik osztályáról magánvizsgát tettek.

d) Irni-olvasni tudók gyanánt oly egyének, a kik csak

nevüket tudják leírni, de különben sem írni, sem olvasni nem tudnak, nem vehetők.

7. A ház- és földbirtokra, földbirtokra és részesföldre vonatkozó kérdésnél szem előtt tartandó, hogy a feleknek és családtagoknak a férjjel (családfővel) közös ház- és földbirtokát (birtokát, részesföldjét) is a férj (családfő) lapján ki kell mutatni s a hármely községben, sőt a külföldön levő ház- és földbirtokot is tekintetbe kell venni.

Ház alatt csakis lakóház, földbirtok alatt csakis gazdasági terület értendő s a házi kert sem jön tekintetbe. A föld területének megjelölésénél a □-öleket csak akkor kell kimutatni, ha a föld egy kat. holdnál (= 1600 □-öt) kisebb, különben elégséges a teljes kat. holdakat bejegyezni (kikerekítés nélkül), pl. egy kat. holdat és 1500 □-ölet egy kat. holdnak kell kimutatni. A részes föld kiténtetésénél nem a népszámlálás időpontja, hanem a megelőző gazdasági évi állapot irányadó.

8. Annál a kérdésnél, hogy a számba vett katonai tartózkodott-e már valaha a magyar szent korona területén kívül, nemesak a kereset vagy katonai szolgálat ezéjából való hosszabb tartózkodás, hanem a bármely okból és bármily rövid időre terjedő utazások is tekintetbe vevendők.

9. A mi a rendes lakóhely kiténtetését illeti, a kiknek a magyar szent korona országaiiban van rendes lakóhelyük, azoknál elégséges a községet és vármegyét bejegyezni, ausztriaiaknál ellenben a községen kívül a közigazgatási kerületet és a koronafuratományt is meg kell nevezni.

10. A bevonulás előtti foglalkozást általános gyűjtőnevek keretében lehetöleg tüzetesen kell megnevezni. Ily általános kifejezések tehet, mint hivatalnok, iparos, kereskedő, napszámos egyáltalán elégtelnek, hanem pontosan meg kell mondani a hivatal minőségét, az ipar- vagy kereskedelmi ágat s a napszámosoknál a munka nemét, a melyvel az illető rendszerint foglalkozik. Iparosoknál és kereskedőknél egyszersmind azt is ki kell tüntetni, hogy mint önálló vállalkozók, vagy mint alkalmazottak s az esetben mily minőségben (tisztviselő, segéd, munkás, szolga stb.) üzik foglalkozásukat.

M. kir. _____ 2. minta.

Elhelyezés.

Vármegye _____
 Közigazgatási járás _____
 Város vagy község _____
 Helység _____

Összetes állománylapjattrom

az 1910. évi december hó 31-én tartandó népszámlálathoz.

1910. évi december hó 31-én az állományban jelen volt	A m. kir. honvédség (csendőrség)	A cs. és kir. közös hadsereg	A cs. és kir. honvédség	Összesen
	kötélbőbe tartozó tényleges személyek, a kik valamely honról kincstári (csendőrségi), a kincstár által bérrelt vagy használt épületben elhelyezve voltak			

Az összes itt kimutatott tényleges személyek számlátlapjai mellékelve.

Kelt _____ 1911. évi január hó 1-én.

Órsők lovasítása:

A m. kir. III. számú esendőrkerület szolnoki szárnyának tisztavárkonyi gyalogorse 1910 december 14-én, az egri szárnyának fuzsabonyi, kápolnai és poroszlói gyalogorsei 1910 december 15-én; továbbá

a m. kir. IV. számú esendőrkerület sátoraljaujhelyi szárnyának veletjei gyalogorse 1910 december 13-án lovasítottak.

ÉKSZEREK EZÜSTNEMŰEK

ORAK, egyházi szerek, sárga, francia, kínai-érem díszítések, gyári áru becsiszolások. Legjobb angolrendszerű részletrészi módosítások.

SÁRGA JÁNOS m. és kir. adv. szállító, ékszerész, Kolozsvár.

1911. év februártól Budapest, IV., Kilye-tér 1. sz. háza nagy árcsökkentéssel.

Schwáb József műorás és ékszerész
Szabadka, Fő-tér. ::

**Részletfizetésre
készpénzárón!**

És a teljes árunk! A többi részletfizetési módokon kétször magasabb árúak. **EUFON** tálcás- és kékül- beszelőgépek ugyanazon áron járhatnak, mint kés-pézserék. **Riadó** lemezek sem drágábbak részletfizetésre, mintha készpénzért vennék. Kérje **Eufon** és **Riadó** jegyzékünket és hasonlítsa össze árunkat bármilyen más részletfizetési árjegyzékkel. Azonnal észreveszi a különbséget.

SZENT LÁSZLÓ INTÉZET
Budapest, 53,
Veres Pálné-utca 16

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószerek-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

...
Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

1911. évre szóló előjegyzési naptárainkat a beérkező rendelésekhez, felszámítás nélkül mellékeljük. Honvédelmi miniszter ur által 10103. eln. sz. a. elrendelt új szalagsávok kaphatók raktárunkban.

Életbevágó érdeke minden esendőrnek
hogy zsebben hordozható villamoslámpát magának beszerezzen.

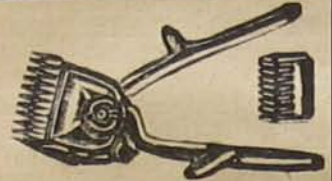

Zseblámpák árai: drb — — K 1-50
Nagyítóval és finomabb — — 3-
10 gyertyafényű fémezővel — — 5-
Pótelem 70 fillér, szénizzó 40 fillér,
fémező K 1-20.
Zsebszivargyújtók czerovázal — K 2-
Zsebszivargyújtók ünnöködő egy
gombnyomással — — — 3-
Pótgyújtók! — — — — — 50

„AITA” Budapest, Nádor-utca 11.

!! Nem fizet

postaköltséget, aki 3 forintért rendel egy valódi Solingeni hajvágógépet belső rugós szerkezettel. 3 géptípussal és pórgóval. Jótállás mellett. — Megrendelhető:

Merkur Kiviteli Áruháznál, Kőbánya, Óhegy-n. 5.

!! INGYEN

ugyan nem adhatok, de hihetetlen olcsón, csak 15 frtért adok egy kitűnő szerkezetű és tisztaságú hangul. legújabb rendszerű „Oriás” gramofont, egy évi jótállással. Kisebb fajta most csak 12 frt 50 kr. — Nagy dupla lemezek, nem partie áru, a legújabb felvételek, 1 frt 25 krajczár. Árjegyek ingyen és bérmentve.

Havas Simon Bpest, Ferenciek-tere 3.
(az udvarban jobbra)

A m. kir. csendőrség szíves figyelmébe! Az a csendőr, aki óráj, ékszeri áru vásárolni, egy készpénz mint részletre, forduljon olyan céghez, amely rövid 1-2 órán belül csak a csendőrségtől is elismerő levélben részletek, ezen elismerést csak azért érnek el, mivel a saját készlet szabályozott ára egy hó alatt legfeljebb csak 5 percet különbözhet. Régen szíveskednielenk mintakat kért. A mintáknak ára 8 koronától feljebb.